

MAANDBLAD VAN „OUD-UTRECHT”

VEREENIGING TOT BEOEFENING EN TOT VERSPREIDING VAN
DE KENNIS DER GESCHIEDENIS VAN UTRECHT EN OMSTREKEN

30 DECEMBER
1947

ONDER REDACTIE VAN:
G. A. EVERS

20e JAARGANG
Nº 12

UITGAVE DER VEREENIGING. ADRES: VAN SPEIJKSTRAAT 20

Ingevolge papiertoewijzing van het „Bureau Papierverdeeling Pers”, nr. 1660/2837/V-20, verschijnt deze uitgave maandelijks en is de omvang van dit nummer 8 bladzijden, formaat 16 × 25 cm.

DE SARCOPHAAG VAN BISSCHOP BERNULF.

Den 1sten Mei 1048, weldra dus rond negen eeuwen geleden, werd de Pieterskerk door haren stichter, bisschop Bernulf, ingewijd. Volgens de overlevering was zij de eerste der vier kapittelkerken, die in de 11de eeuw in kruisvorm om den Dom werden gebouwd. Bisschop Bernulf stierf in 1054 en werd op het koor zijner kerk begraven.

In het late najaar van 1656, nadat de kerk aan de Waalsche gemeente ten gebruike was afgestaan en voor haar godsdienst-oefeningen zou worden ingericht, werd het vier voet hooger dan de kerkvloer liggende kanunnikken (laag)-kooor afgegraven en de sarcophaag gevonden, waarin het stoffelijk overschot van den bisschop was neergelegd. Van die onverwachte vondst geeft de hieronder afgedrukte brief van den Utrechenaar H. G. Weyman verslag aan Henricus Velthoen, president van het college „Hooge Heuvel” te Keulen. Het origineel van den brief berust in het archief der oud-bisschoppelijke clerezij en het daarvan door den heer J. Bruggeman gemaakte afschrift werd door Monseigneur E. Lagerwey welwillend afgestaan, om hier af te drukken.

Weyman's mededeelingen verduidelijken het door den toenmaligen secretaris van het kapittel van Sint-Pieter gegeven en elders gedrukte verslag ¹⁾ en zijn beschouwingen plaatsen diens zakelijke weergave in de religieuze opvatting van den katholieken tijdgenoot.

De gevonden voorwerpen zijn bewaard gebleven en werden in 1811, na de opheffing der kapittelen naar Den Haag gezonden. Bij de opening van het Rijksmuseum in 1885 zijn ze naar Amsterdam overgebracht, waar ze nog berusten ²⁾.

Ter gelegenheid van de Willibrord-herdenking in 1939 zijn ze op de tentoonstelling van vroeg-middeleeuwsche kunst te Utrecht³⁾ te zien geweest. E.

Sr. Patrisius, naer behoorlijcke groetenisse..... Nu en can ick niet naerlaeten een woortken te schrijven, te weeten, alsoo het bij die heeren is geordineert, dat ons (Neder) Duytse predicanten, behalven die kercken, die sij tot nu toe hebben gehad, oock sullen preecken in de Sint Janskerck, en die Engelse, die sus lange in de Sinte Peterskerck hebben gepreeckt, sijn geweesen in de Sinte Marienkerck, en die Franse, die in de Sint Janskerck hebben gepreeckt, sijn geweesen in de Sinte Peterskerck, soodat elck met sijn gestoelten ende bancken sijn verhuyst, die Fransche nu in de Sinte Peterskerck gecommen sijnde, viel haer die voorkerck, soo het scheen, wat te kleyn, soo ist geordineert, dat men al die trappen, daer men meede klom in die hooge koor, die boven die krocht staet, af soude breecken, om die voorkerck te verlengen. O hoe wonderlijk is Godt in sijn wercken. Daer brack men, daer groeff men weecken langh en deede alle die steenen en aerde wechvoeren, totdat men ten lesten in die aerde recht voor den hoogen autaeer vijndt staen een steene kist, en daerin in sijn bisschoplijke gewaeyt, met sijn staff, een gouden rinck an sijn handt en een silvere vergult kelcxken en pateelken (Wie toch) den heyligen Bernulphus, den twijnlichsten bisschop van Utrecht, die storff jaer duesen vier ende vijftich, is nu geleden seshondert en twee jaer, soo men in die cornijcke van Hollant, Selant en Vrieslant vijnt bescreeven. Hier hebben duesenden van menschen commen kijken, die katholiecke met divotie, die van andere religie uut nieusciericheit, waervan der veel spotten en gekkten, dat daer soo een borch in sijde kleeren met goudt geboort, dat men die blommen noch cost sijen, maer aenraeckende is alles assche geweest, uutgenomen het kelcxken met het pateelken en den rinck en haute staffken, die door resolutie van die kanonicken van Sinte Peter in die ergieve aldaer sijn opgesloten om te bewaeren, en die assche van het verteerde heilich lichaem en kleederen sijn in een haute kistken gedaen om in die steene kist gestelt en soo te samen op dieselffde plaetse in die aerde gesoncken, soo dat wij met recht wel moogen leesen in die Woensdaechtse letanie: Sante Bernulphus, alderdevootste bisschop, bidt voor ons. En ick blijven oock U.E. dienaer en vrindt wat ick vermach Heindrick Ghijsbertsz. Weyman.
Uut Utrecht den 9den December 1656 ouden stijl.

1) A. M. van Akerlaken Jr., Korte beschrijving van de Pieterskerk te Utrecht... Utrecht, 1934, 8°. Blz. 25—26.

2) W. J. A. Visser, Een inventaris van goederen, toebehoorende aan de vijf kapittelen te Utrecht, die in 1811 bij de saecularisatie in staatsbezit zijn overgegaan. In: Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht LVIII-1934, blz. 208.

3) Catalogus van de tentoonstelling van vroeg-middeleeuwsche kunst. Utrecht, 1939. 8°. Blz. 42, nr. 126 en 127.

NOGMAALS DE KERK VAN VREESWIJK.

Naar aanleiding van de opmerkingen van een belangstellende, die zich met de initialen J. W. W. teekent, zou ik het volgende willen opmerken.

Het naar Van Buchell's Diarium geciteerde klopt aardig met hetgeen door den onvolprezen P. Bor Chr.z. verhaald wordt. De